

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATION IN
THE DIGITAL AGE OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE OFFICE
OF KHONKAEN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 3

วารารณ สุร่าไพ¹, ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์², กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์³,
วีระพงษ์ เทียมวงศ์⁴

Waraporn Surampai¹, Tanasak Sirpunyanan², Kissadapan Pongboriboon³,
Veerapong Tiamvong⁴

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1,2,3,4}

Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars^{1,2,3,4}

Email : waraporn320090006@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 288 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ ชนิด 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) = 0.21 เมื่อพิจารณาทางด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพในยุคดิจิทัล ด้านความเข้าใจในความรู้

และทักษะความสามารถของคนในสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลตามลำดับ และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีจำนวน 22 แนวทางและการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ความเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น; แนวทางการพัฒนา; การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา

ABSTRACT

These purposes of this research were to: 1) To study current conditions desirable conditions and need and necessity of the development of school administration in the digital age of educational institutions under the district office KhonKaen Primary Education Area 3. and 2) to study the development guidelines for administrative development. The samples used in the research were: 31 school administrators and 288 teachers under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 3 were randomly stratified according to school size. The questionnaire used was a 5-level dual-response format semi-structured interview form and a suitability possibility and use fulness assessment form. Statistics used to analyze the data include: Percentage, average, standard deviation and use the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique to prioritize essential needs.

The results showed that 1) The current state of school administration in the digital age of educational institutions under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 3 in overall and each aspect The average is at a high level. The desirable condition of educational institute administration in the digital age of educational institutes. under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 3 in overall and each aspect. The average is at the highest level. And there is a necessary need for school administration in the digital age of educational institutions. Under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 3 overall, there was a need index. (PNI_{modified}) = 0.21 when considering each aspect in descending order, namely vision in the digital age Professional Practice in the Digital Age understanding of knowledge and skills of people in educational institutions Creating a learning culture in the digital world systematic improvement and citizenship in the digital age, respectively. and 2) Guidelines for the development of educational institute administration in the digital

age of educational institutes Under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 3, there were 22 approaches, and assessing the suitability and feasibility and usefulness overall they were appropriate at the highest level. The mean was 4.80, the probability was at the highest level. The mean was 4.77 and the usefulness was at the highest level. with an average of 4.78

Keywords : Current conditions, desirable conditions, and necessary needs; Development guidelines; School management in the digital age of educational institutions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ความเป็นโลกาภิวัตน์ของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นโลกยุคดิจิทัลที่มีคุณลักษณะของการเป็นโลกที่ไร้พรมแดน คือ การไม่มีขอบเขตที่แท้จริงในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศโลกที่แคบลง คือ การเดินทางติดต่อสื่อสารรวดเร็วมากขึ้น ประหยัด และมีประสิทธิภาพมากขึ้น และโลกที่หมุนเร็วมากขึ้น คือ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์มีความหลากหลายและสะดวกยิ่งขึ้น ทำให้การใช้เวลาใน 1 วัน ของมนุษย์เองสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากกว่าในยุคที่ผ่านมาอย่างมากมาย โดยคุณลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวนี้เกิดขึ้นมาได้เนื่องจากมีตัวเร่งปฏิกิริยาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ เทคโนโลยี (Technology is a catalyst for a change) (สุภิญญา แซ่มซ้อย, 2561) โดยในยุคดิจิทัลนี้มนุษย์จะได้สัมผัสประสบการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจของความก้าวหน้าในเทคโนโลยีการศึกษาที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษาไปพร้อมกัน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ประเด็นสำคัญในการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ในสถานศึกษายุคดิจิทัล และการทำงานอย่างเป็นเครือข่าย ส่วนการบริหารเทคโนโลยีสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีโดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในการเชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาสู่ยุคดิจิทัล ให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ประสบความสำเร็จในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศ โดยรักษาเอกลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเด็กที่เกิดในยุคดิจิทัล (Digital native) โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มบุคคลที่เกิดก่อนการใช้ดิจิทัล (Digital immigrant) สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นความท้าทายในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างมาก ซึ่งจะต้องหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะเชื่อมโยงความคิด ความรู้ และใช้เทคโนโลยีเป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนที่อาศัย อยู่ในโลก ที่ใช้

เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสารสังคม และสร้างสรรค์ ซึ่งสำหรับพวกเขาแล้ว เทคโนโลยีจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนรู้มีความน่าตื่นเต้นยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญสำหรับครูและผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะต้องเข้าใจว่าเป้าหมาย ที่สำคัญ ที่สุดในการจัดการศึกษาคือ การทำให้ผู้เรียน เกิดแรงบันดาลใจ ที่จะเรียนรู้ที่จะทอฝัน และพยายามทำให้สำเร็จ (Picciano, et.al, 2007)

ในศตวรรษที่ 21 นี้ องค์กรทุกองค์กร ทุกระดับต่างเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ ทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี 2558 ซึ่งเป็นระยะเวลาของยุคดิจิทัลที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT : Information and Communication Technology) การขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่และคนเกือบทุกคน เกือบทุกวัยต่างใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น สมาร์ทโฟนและสมาร์ตทีวี (National Statistical Office, 2018) การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจและเตรียมพร้อมนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระบบดิจิทัลหรือเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ เช่น โทรศัพท์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน สื่อออนไลน์ มาใช้ประโยชน์สำหรับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีภารกิจหลายด้านจะต้องบริหารทรัพยากรและทำงานร่วมกับคน เกี่ยวข้องทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องมีทักษะทางการบริหาร มีความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมวิทยา จิตวิทยา การเมืองการปกครอง และภูมิศาสตร์ ฯลฯ มาเป็นส่วนประกอบในการบริหารงาน ซึ่งกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารต่างไปจากงานของผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารไม่ได้ลงมือปฏิบัติหรือให้บริการโดยตรง แต่งานส่วนใหญ่คืองานบริหารที่อาจเกี่ยวข้องกับงานอื่น ๆ ทางอ้อม ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะการบริหารกระบวนการและมีเทคนิคการบริหาร หากผู้บริหารไม่มีทักษะทางการบริหารก็จะบริหารงานไม่ได้ (ทองทิพภา วิริยพันธุ์, 2551)

จากที่กล่าวมา ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา หรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความเข้าใจในหลักการบริหารหรือการจัดการ ตลอดจนมีทักษะในการบริหารหรือการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีทักษะเช่น ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skills) และทักษะด้านความรู้ ความคิด (Cognitive Skills) เป็นต้น ทักษะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องให้ความสนใจอย่างยิ่ง เพราะการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ และทักษะการบริหารในการที่จะผสมผสานเพื่อบริหารการศึกษา ผู้ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา นโยบายต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา จะเห็นว่าเป็นบทบาท ภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ดังนั้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีลักษณะ มองกว้างคิดไกล ใฝ่สูง มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำต้องนำความเปลี่ยนแปลงมีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2550) จากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ที่สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมากมาโดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นดูจะเป็นสิ่งธรรมดาที่ผู้เรียนและครูรุ่นใหม่จะเป็นผู้ที่มีทักษะการใช้เทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีความแตกต่างจากครูรุ่นเก่าและผู้บริหารสถานศึกษาหลาย ๆ คน แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าเพียงพอแล้วสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน พวกเขาต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ โดยนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์พันธกิจ และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการบริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในชุมชนแล้วยังจะทำให้สถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจ ของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลก ให้มีการปรับตัว (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) จากที่กล่าวมานั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารจำเป็นต้องมีการปรับตัว ปรับวิสัยทัศน์ เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล จึงมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอยู่เดิมเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพ ขีดความสามารถที่มีความโดดเด่นเหมาะสม ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะต้องมีทักษะความรู้ มีความรู้เชิงทฤษฎีที่เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาองค์กรแล้ว ยังต้องพัฒนาเพิ่มพูนทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษารวมไปถึงเพื่อการเป็นผู้นำ และสร้างความเปลี่ยนแปลงในองค์กรที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล (โยธิน นิลคช, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 177 แห่ง มีครูจำนวน 1,298 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 177 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2565) จากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บริบทในด้านต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป หรือแม้แต่สภาพแวดล้อม ส่งผลให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาก็เช่นกัน ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารต่าง ๆ ให้เข้ากับสภาพในปัจจุบัน เมื่อการบริหารมีการปรับตัว ผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรมีการปรับตามด้วยเช่นกันเพื่อให้องค์กรสามารถเติบโตในบริบทใหม่ได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ และเพื่อเตรียมความพร้อมในการ

บริหารจัดการให้ก้าวทันและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของประเทศในการก้าวสู่การเป็นประเทศไทยยุคดิจิทัล จากความสำคัญและปัญหาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

3.2 ได้แนวทางสำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2565 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 177 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,670 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,847 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (1970) ได้เท่ากับจำนวน 319 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 288 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็น 1) แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual response format) ชนิด 5 ระดับค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ใช้แบบ

สัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน และใช้แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คนการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

5. ผลการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{Modified}	ลำดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล	4.01	0.69	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด	0.18	6
2. ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพในยุคดิจิทัล	3.94	0.70	มาก	4.68	0.49	มากที่สุด	0.19	5
3. ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	3.70	0.60	มาก	4.69	0.49	มากที่สุด	0.27	1
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล	3.90	0.61	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด	0.21	3
5. ด้านความเข้าใจในความรู้ และทักษะความสามารถของคนในสถานศึกษา	3.94	0.59	มาก	4.71	0.47	มากที่สุด	0.20	4
6. ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	3.87	0.62	มาก	4.71	0.47	มากที่สุด	0.22	2
รวม	3.89	0.63	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด	0.21	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) **ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ๊คมาร์ก**และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านด้านการมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลและด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ($\bar{X} = 4.72$) และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพในยุคดิจิทัล ด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

5.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน และใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ได้ 22 แนวทางดังนี้

5.2.1 การมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลมี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลฝึกฝนจนเกิดทักษะความชำนาญและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับสูงอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นมืออาชีพและเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพเกิดทักษะที่คงทนถาวร 2) กำหนดนโยบายและระเบียบในการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อมุ่งเน้นให้บุคลากรได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลโดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมและทันสมัย โดยจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบงานด้านดิจิทัลและประสานงานกับทุกฝ่ายในสถานศึกษา และจัดเวทีแสดงความสามารถของบุคลากรด้านดิจิทัล 3) เพิ่มพูนความรู้หมั่นอัปเดตเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญรู้เท่าทันเทคโนโลยี และ 4) ประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ด้านดิจิทัลผ่านกลุ่มเครือข่ายหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและพัฒนาทักษะการโค้ช แล้วกำหนดแนวทางแก้ไขด้วยการศึกษาค้นคว้าและใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล

5.2.2 การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพในยุคดิจิทัล 3 แนวทาง ได้แก่ 1) อบรมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและกฎหมายดิจิทัล ให้เห็นความสำคัญจำเป็นที่ต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้อย่างถูกต้องปลอดภัยมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ 2) กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกันเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและสามารถรับมือการกลั่นแกล้ง การโจมตีทางไซเบอร์โดยแต่งตั้งกลุ่มงานดิจิทัลขึ้นในสถานศึกษา เพื่อจัดการข้อมูล ร่องรอยทางดิจิทัลและรักษาความปลอดภัยความเป็นส่วนตัวในโลกออนไลน์ของตนเองผู้อื่นและระบบการบริหารจัดการได้และ 3) จัดการอบรม เสวนา เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มี

ทักษะการใช้แพลตฟอร์มและเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารงาน การพัฒนาตนเอง ตลอดจนการดำเนินชีวิต

5.2.3 ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในสถานศึกษามี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ดำเนินการจัดการและใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพเหมาะสมภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของบุคลากรที่มีระเบียบรองรับและได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จนเกิดการพัฒนาเป็นวัฒนธรรมองค์กรอย่างยั่งยืน 2) ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างและพัฒนานวัตกรรมแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่ตอบสนองต่อความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ 3) สร้างแพลตฟอร์ม (Platform) ระบบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่มีความกระชับ คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยมีการทดลองก่อนใช้งานจริง มีการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง ใช้งานดิจิทัลและตัดสินใจด้วยข้อมูลดิจิทัลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปในยุคดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่อง

5.2.4 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) กำหนดนโยบาย ออกคำสั่ง กระตุ้นให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสนับสนุนการบริหารจัดการองค์กรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเหมาะสม 2) สร้างระบบการปฏิบัติงาน และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีความกระชับ คล่องตัวมีประสิทธิภาพด้วยการจัดหาอุปกรณ์ และส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนานวัตกรรมในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของผู้เรียน ครู และบุคลากร 3) ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างและดำเนินการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและ ผู้เรียน และ 4) การจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและแกนนำด้านการใช้งาน เทคโนโลยีดิจิทัลแล้วขยายผลแบบดำเนินการให้ได้ผลจริง โดยการจัดอบรมหรือการฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย มีกระบวนการพัฒนา 3 ระยะ ได้แก่ การอบรมพัฒนาหรือศึกษาดูงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเน้นการมีส่วนร่วม และต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

5.2.5 การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) จัดการประชุมสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ เห็นประโยชน์และความสำคัญของดิจิทัลที่มีต่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ 2) จัดทำแผนกลยุทธ์ที่มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัลกับภารกิจการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ฝ่าย เพื่อให้เกิดเป็นระบบที่มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ประหยัด และรวดเร็ว 3) วิเคราะห์แนวโน้มความก้าวหน้าทางดิจิทัลที่ทันสมัยเหมาะสมกับการนำมาใช้บริหารจัดการศึกษาเพื่อใช้กำหนดวิสัยทัศน์นโยบาย เป้าหมาย บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาเกี่ยวกับดิจิทัลที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสมาชิกเต็มใจปฏิบัติตามวิสัยทัศน์นั้น 4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำดิจิทัลรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรได้พัฒนางานให้เกิดประสิทธิผลที่สูงขึ้นและ 5) ทำงานเป็นทีมและให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมเสนอปัญหา ข้อคิดเห็น การเสนอแนะและนำข้อมูลสารสนเทศมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง พัฒนางานและใช้ประโยชน์ในการบริหารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพอย่างเท่าเทียม

5.2.6 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและพัฒนาทักษะการโค้ชเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นช่องทางในการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างในการมีทักษะคติเชิงบวก มีการประสานงานมีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลต่าง ๆ และ 3) จัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้และมอบแนวทางในการสื่อสารสามารถรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง ปลอดภัยและมีความเป็นส่วนตัว

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลกในปัจจุบัน รวมทั้งการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-2019) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษามากขึ้น แต่การใช้ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านดิจิทัลจึงยังจัดการบริหารในด้านนี้ได้ไม่เต็มที่ ปัญหาอุปสรรคด้านดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ดังนั้น จึงมีความคาดหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารดิจิทัลในระดับที่สูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นต้นแบบที่ดีการทำงานด้วยดิจิทัล ทั้งในเรื่องความคิดความเป็นผู้นำและพฤติกรรม สามารถสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มองปัญหาแบบองค์รวม (Holistic View) โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สามารถออกแบบสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนดิจิทัล (Future Design) โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพโรงเรียนในปัจจุบันเปรียบเทียบกับโรงเรียนดิจิทัลในอนาคต ร่วมกับครูผู้สอนบุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายสู่การเป็นโรงเรียนดิจิทัล สามารถอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

6.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีจำนวน 22 แนวทาง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80, 4.77 และ 4.78 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ประกอบไปด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ อาจารย์มหาวิทยาลัยและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากรและเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นพบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผสมกับข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูล ในการสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการ

พัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภคพร เลิกนอก (2563) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือในการทำงานและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม มีการอบรมออนไลน์เพื่อให้ครูมีความรู้ที่ทันสมัย สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สร้างสังคมออนไลน์เพื่อประสานงานกับเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการประสานงานและติดต่อสื่อสารระหว่างกันให้เร็วขึ้น จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยพระราชวุฒิ ปญญาวิชโร (เพชรไพร) (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 2) ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจกับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของมาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า แนวทางบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศ ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย คือ 1) การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีคุณภาพสูง สามารถรองรับการใช้งานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมทุกด้าน 2) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั้งทางคอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน สมาร์ทโฟน 3) การส่งเสริม สนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้และดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งอุปกรณ์ บุคลากรและการนำไปใช้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของปานัสม์ ชุมภูยาละ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยสรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล 2) ด้านการเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 4) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล 5) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และ 6) ด้านการสื่อสารและสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของ

ผู้บริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเกิดความก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดขององค์กรต่อไป

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง โดยรวม มี $PNI_{Modified} = 0.21$ เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัล ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพในยุคดิจิทัล ด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลตามลำดับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา มี 22 แนวทาง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสรุปได้ว่ามีความต้องการด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัลมากที่สุด ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพราะจะทำให้ครูเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมและอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำยุคดิจิทัลอันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการศึกษาต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 แนวทางการพัฒนาของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาได้

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา เป็นรายด้านโดยละเอียด โดยเฉพาะด้านที่มีระดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

8.3.2 ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ ความเข้าใจและแนวทางพัฒนาไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

8.3.3 ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อวางแผน กำหนดกรอบระยะเวลาในการพัฒนา

9. บรรณานุกรม

- ทองทิพภา วิริยะพันธ์. (2551). **การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. **วารสารครุศาสตร์สาร**. 13(2). 286-294.
- ปาณีสัม ชุมภูยาละ. (2563). **แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พระราชวุฒ ชาญวิโร (เพชรโพธิ์). (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น. **วารสารบัณฑิตมหาจุฬาลงกรณ**. 6(2). 130-142.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2550). **การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ**. 7(2). 150-166.
- มาลัย วงศ์ถัยวัฒนา. (2561). แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. **วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 14(1). 22-30.
- โยธิน นิลคช. (2561). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. (2564). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (พ.ศ. 2563-2565)**. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.
- สุกัญญา แซ่มะน้อย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา รอดระกำ. (2560). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W.. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(1). 607-610.